

תוכנית אוריינטציה קריירה לתלמידי כיתה י - הכנה לשוק העבודה המודרני

מטרה כוללת:

להקנות לסטודנטים את המודעות וכישורי החיים והמקצועיים הנחוצים להשתלבות מוצלחת בעולם העבודה המשתנה.

כיתה י' - מערך יצירתיות

מטרות:

1. לעודד חשיבה מחוץ לקופסה וליצור פתרונות חדשניים.
2. לפתח כישורי פתרון בעיות בעבודת צוות.
3. להגביר ביטחון עצמי ויכולת ביטוי עצמי יצירתי.
4. לטפח סקרנות ללמידה וליצירתיות.

זמן:

שעה וחצי

מבנה

תוכן	זמן
תרגיל פתיחה: סיפור מתגלגל	20 דקות
פעילות קבוצתית: גשר למחשבה	45 דקות
הרחבת מושג היצירתיות	15 דקות
סיכום	10 דקות

עזרים:

- חבילת דפי ממו שיהיו בה לפחות שני צבעים
- חומרים לבניית הגשרים: מקלות עץ, נייר דבק, חוטים, קשיות, ודפים.
- כדור פינג פונג או כדור קטן אחד
- מקרן, מחשב, מסך ורמקולים

מיקום

בניגוד למפגשים קודמים, מומלץ לקיים את המפגש הנוכחי בחלל לא שגרתי, המאפשר גמישות ותנועה. אם אין אפשרות לצאת מהכיתה, כדאי לארגן את החלל בצורה ייחודית, למשל על ידי כך שהתלמידים יוכלו לשבת על השולחנות או לשנות את סידור הכיסאות. חשוב שהמרחב יאפשר יצירתיות, ירגיש שונה מהרגיל ויעודד אווירה של חדשנות וחשיבה פתוחה.

מהלך

סבב פתיחה (שיבוצע שוב בסיום הסדנא):

המנחה מחלק לכל תלמיד דף ממו בצבע אחיד ומבקש מהם לדרג את עצמם בסולם של 1 עד 5, כאשר 1 משקף תפיסה של עצמם כלא יצירתיים כלל ו-5 משקף תפיסה של עצמם כיצירתיים מאוד. התלמידים מתבקשים לשמור את הדירוג לעצמם ולא להציגו לאחרים.

למנחה: בסיום השיעור, לאחר שהתלמידים ייחשפו לסוגים שונים של יצירתיות ויתנסו בפעילויות יצירתיות בעצמם, נחלק להם דף ממו נוסף ונבקש מהם לדרג מחדש את מידת היצירתיות שלהם. לעיתים קרובות, יצירתיות נתפסת כקשורה לתחומים אמנותיים כמו ציור או שירה, אך למעשה ישנם סוגים רבים ומגוונים של יצירתיות. הבנת הרב-גונית של יצירתיות חשובה במיוחד בעולם העבודה החדש, שבו כישורים יצירתיים נדרשים בתחומים רבים.

תרגיל פתיחה: הסיפור המתגלגל

המנחה מסביר למשתתפים שהמשחק מבוסס על יצירת סיפור קצר, כאשר כל אחד מהם מוסיף שורה אחת לסיפור. לכל אחד תהיה הזדמנות לחשוב על שורה יצירתית שתמשיך את קו העלילה או תפנה אותה לכיוון חדש ומעניין. אין הגבלות ברורות – הכל פתוח לדמיון.

חוקי המשחק:

- מתחילים במשפט פתיחה שהמנחה נותן, כגון: "יום אחד, בעיצומו של מסע בגוף האדם, גילה חיידק אחד שהוא יכול לדבר..."
- כל משתתף בתורו מוסיף שורה אחת לסיפור.
- כל שורה צריכה להתקשר לשורה הקודמת, אך משתתפים יכולים להכניס פניות מפתיעות, דמויות חדשות, מצבים בלתי צפויים, וכו'.

המשכיות:

- כאשר כל משתתף מוסיף את שורתו, הסיפור ממשיך לזרום וליצור עלילה משותפת. זהו תהליך דינמי שבו המשתתפים נחשפים ליצירתיות של חברים ומגיבים בזמן אמת.
- ניתן לקבוע מראש שהסיפור יסתיים לאחר סבב אחד או שניים, בהתאם לזמן המוקצב ולכמות המשתתפים.

שיתוף והשתתפות פעילה:

- כולם חייבים לקחת חלק ולהשתתף. האתגר הוא לחשוב בצורה יצירתית ומהירה, מה שמאפשר גם לביישינים או לאלו שמהססים להתבטא בצורה פחות מאיימת.
- אם משתתף מתקשה להוסיף שורה, המנחה יכול לעזור או להציע מספר אפשרויות להשראה.

פעילות קבוצתית: גשר למחשבה

- **חלוקה לקבוצות:** מחלקים את התלמידים לקבוצות של 3-4 משתתפים. כל קבוצה מקבלת סט חומרים לבניית גשר, כגון: מקלות עץ, נייר דבק, חוטים, קשיות, ודפים. המטרה: לבנות גשר יציב שיאפשר מעבר של כדור מצד אחד של הגשר לצידו השני מבלי שהכדור ייפול. הקריטריונים לבחינת הגשר יהיו: יציבות, ניראות, מקוריות.
- **הנחיות התחלה:** המנחה מסביר שהקבוצות יתמודדו עם כמה אתגרים במהלך הבנייה. בשלב ראשון יש להם 10 דקות לתכנן את הגשר ולבנות את הבסיס שלו בעזרת החומרים שקיבלו.
- **אתגר ראשון – שינוי חומרים:** לאחר 10 דקות של עבודה, המנחה מודיע שישי שינוי בחומרים הזמינים לכל קבוצה. הקבוצות נדרשות להחליף חלק מהחומרים שלהן עם קבוצה אחרת (לדוגמה, אם קבוצה אחת השתמשה במקלות עץ, כעת עליה להסתדר עם חוטים במקום). כל קבוצה מקבלת 5 דקות להתאים את הבנייה למגבלת החומרים החדשים.
- **אתגר שני – החלפת חברי צוות:** המנחה מודיע שכל קבוצה נדרשת להחליף חבר צוות אחד עם קבוצה אחרת. חבר הצוות החדש מגיע עם רעיונות שונים ואנרגיה חדשה, ועל הקבוצה להסתגל לשינוי ולשלב אותו בתהליך הבנייה. לכל קבוצה מוקצות 10 דקות נוספות להמשיך את הבנייה בשילוב חבר הצוות החדש.
- **אתגר שלישי – זמן לחץ:** המנחה מכריז על אתגר של זמן, בו על הקבוצות לסיים את הגשר בתוך 5 דקות אחרונות. הלחץ מחייב אותן לעבוד במהירות תוך שמירה על יציבות הגשר.
- **בדיקת הגשרים:** לאחר סיום הבנייה, כל קבוצה תבחר נציג שיציג את הגשר שלה ויסביר את תהליך הבנייה, האתגרים שעמדו בפניהם והפתרונות היצירתיים שמצאו. לאחר מכן, הקבוצה תדגים את תפקוד הגשר על ידי גלגול כדור מצד אחד של הגשר לצידו השני. המטרה: שהכדור יעבור בצורה חלקה על פני הגשר מבלי ליפול. המנחה יעבור בין הקבוצות, יבחן את הגשרים ויתרשם מהפתרונות היצירתיים והביצוע הטכני. לבסוף, תיבחר קבוצה מנצחת אחת, שתזכה להוקרה על הישגיה. **הבחירה בקבוצה מנצחת מדמה את עולם העבודה, שבו יש תחרותיות והישגיות, והתגמול מבוסס על תפוקות והישגים ממשיים, ולכן חשוב לבחור קבוצה אחת מנצחת. בכל אופן, בסיום כל הצגה חשוב שהמנחה יפרגן לקבוצה על עבודה והשקעתה באופן אותנטי ואמין.**
- **דיון מסכם:** בסיום הפעילות, המנחה מנהל דיון בקבוצה על החוויות מהפעילות:
 - אילו אתגרים היו קשים במיוחד?
 - כיצד הגיבו לשינויים בחומרים ובצוות?
 - אילו פתרונות יצירתיים עלו בעקבות האתגרים?
 - איך הפעילות שיקפה את החשיבות של גמישות וחשיבה מחוץ לקופסה?

הרחבת מושג היצירתיות

מהי יצירתיות?

יצירתיות היא היכולת לייצר רעיונות, פתרונות או תוצרים חדשים ומקוריים באמצעות דמיון, חשיבה יוצאת דופן ושימוש במיומנויות מגוונות. יצירתיות נחשבת לתהליך שבו האדם מצליח לחבר בין מושגים או אלמנטים קיימים בדרכים חדשות, או לפתח רעיונות ותפיסות שלא היו קיימים קודם.

מאפייני היצירתיות:

1. חדשנות: יצירתיות כוללת חשיבה על רעיונות שלא היו קיימים קודם, או שיפור של רעיונות ותפיסות קיימות בצורה חדשנית ומקורית.
2. מקוריות: יצירתיות נמדדת ביכולת לחרוג מהמוכר והמקובל, ולייצר פתרונות או רעיונות שהם ייחודיים.
3. גמישות מחשבתית: היכולת להסתכל על מצב, שאלה או בעיה מכמה זוויות ולשנות את נקודת המבט בהתאם לצורך.
4. יכולת לפתור בעיות: יצירתיות מתקשרת גם ליכולת לפתור בעיות בצורה יוצאת דופן, תוך שימוש בדרכים לא קונבנציונליות.
5. שילוב של מיומנויות: יצירתיות יכולה לנבוע משילוב של כישורים שונים – טכנולוגיים, אמנותיים, מדעיים, קוגניטיביים ועוד.

סוגי יצירתיות:

1. יצירתיות אמנותית: שימוש בדמיון ובכישורים אמנותיים ליצירת תוצרים כמו אמנות חזותית, מוזיקה, ספרות וכדומה.
2. יצירתיות מדעית: היכולת לגלות תובנות או ליצור תיאוריות חדשות שמסבירות את העולם או פותרות בעיות מורכבות.
3. יצירתיות טכנולוגית: יצירת כלים, מכשירים או טכנולוגיות חדשות שמשנות את אופן הפעולה של תחום מסוים.
4. יצירתיות חברתית: היכולת לחשוב על דרכים חדשות לשנות את החברה, לשפר מערכות חברתיות או ליזום פרויקטים עם השפעה חברתית.
5. יצירתיות קומבינטורית: יצירתיות שמשלבת דברים קיימים. זוהי יכולת להשתמש ברעיונות, מושגים או טכנולוגיות קיימות בדרכים חדשות ומפתיעות כדי ליצור משהו חדש. למעשה, היא מבוססת על שילוב של אלמנטים שכבר קיימים בשוק או במחשבה, אך החידוש טמון באופן שבו הם מחוברים יחד ליצירת מוצר, רעיון או תהליך שונה ומקורי

דוגמאות ליצירתיות:

- יצירתיות בתרבות ובאמנות: הציירים הסוריאליסטים כמו סלבדור דאלי יצרו אמנות ששברה את חוקי ההיגיון והמציאות.
- יצירתיות בהנדסה וטכנולוגיה: סטיב ג'ובס ואפל יצרו את האיפון, ששילב טכנולוגיות קיימות בצורה יצירתית ששינתה את חוויית המשתמש בטכנולוגיה.
- יצירתיות יומיומית: גם בחיי היום-יום, אנו משתמשים ביצירתיות כדי לפתור בעיות קטנות, כמו למצוא דרך מקורית לארגן מחדש את הבית או להמציא מתכונים חדשים עם מרכיבים קיימים.
- ניתן לחשוב על מוזיקה כיצירתיות קומבינטורית: מוזיקאים רבים לוקחים סגנונות מוזיקליים קיימים ומשלבים אותם יחד כדי ליצור סאונד חדש. לדוגמה, כששילבו בין ג'אז, רוק ובלוז – קיבלנו את הרוקנרול. כששילבו בין רגאיי למוזיקת פאנק – נוצר הסקא.

למה יצירתיות חשובה?

יצירתיות היא הכוח שמניע את החדשנות והקדמה האנושית. היא מאפשרת לנו להתמודד עם אתגרים בעולם שמשתנה במהירות, לחשוב מחוץ לקופסה, ולמצוא פתרונות חדשים לבעיות עכשוויות. יצירתיות היא חיונית בעולם העבודה החדש, שבו כישורים מגוונים וגמישות מחשבתית הם נכסים בעלי ערך רב.

פעם נוספת המנחה מחלק לכל תלמיד דף ממו בצבע אחיד ומבקש מהם לדרג את עצמם בסולם של 1 עד 5, כאשר 1 משקף תפיסה של עצמם כלא יצירתיים כלל ו-5 משקף תפיסה של עצמם כיצירתיים מאוד. התלמידים מתבקשים להוציא את הדף הקודם ולראות האם יש שינוי בין מה שכתבו בתחילת השיעור לבין מה שכתבו עכשיו? ממה נובע השינוי?

במהלך הסדנה עסקנו בפיתוח יצירתיות דרך מגוון תרגילים ופעילויות שעודדו חשיבה מחוץ לקופסה, עבודת צוות וגמישות מחשבתית. הסדנה הציגה את החשיבות של יצירתיות לא רק בתחומים אמנותיים, אלא גם בחיי היומיום, בעולם העבודה ובפתרון בעיות מורכבות.

יצירתיות היא כלי חיוני בעולם העבודה החדש ובחיי היומיום, והיא ניתנת לפיתוח ושכלול דרך תרגול מתמיד. עבודת צוות היא מרכיב קריטי ביצירתיות, כאשר שילוב רעיונות שונים מוביל לפתרונות טובים יותר. חשוב להישאר גמישים ופתוחים לשינויים, שכן הם מהווים חלק בלתי נפרד מתהליך היצירה.

כדי להמשיך לפתח את היצירתיות שלכם, נסו ליישם את התובנות מהסדנה בחיי היומיום. בין אם זה בעבודה, בלימודים או בפעילויות הפנאי, תמיד אפשר לחשוב על דרכים חדשות לפתור בעיות, לשפר תהליכים ולהביא ערך מוסף. יצירתיות היא לא רק כישרון מולד, אלא יכולת שמתפתחת ומתעצבת עם הזמן.

תחנת עיגון – תוצר

תרגול יצירתיות קומבינטורית –

בחרו שני רעיונות, מוצרים או מושגים קיימים שאתם מכירים מחיי היומיום שלכם (לדוגמה: משחק מחשב, כלי למידה, חפץ שימושי, אפליקציה, תחום עניין אישי וכו'). המשימה שלכם היא לחשוב איך ניתן לשלב בין שני הרעיונות הללו ליצירת מוצר חדש, שירות חדש או רעיון חדשני שמביא ערך מוסף. נסו לחשוב כיצד השילוב יכול לפתור בעיה, לשפר חוויה, או לייצר תוצאה מעניינת. נסו לפרט מהם היתרונות של השילוב שלכם, למה הוא שימושי, ואיך הוא יכול לחדש.

למנחה – את השיעור הבא, מומלץ לפתוח בשיתופי יצירה של התלמידים ☺